

Strasbourg, 13.6.2023.
SWD(2023) 207 final

RADNI DOKUMENT SLUŽBI KOMISIJE
SAŽETAK IZVJEŠĆA O PROCJENI UČINKA

priložen dokumentu

Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća
o transparentnosti i integritetu aktivnosti dodjele okolišnih, socijalnih i upravljačkih
rejtinga

{COM(2023) 314 final} - {SEC(2023) 241 final} - {SWD(2023) 204 final}

Potreba za djelovanjem

Ulaganja koja se temelje na okolišnim, socijalnim i upravljačkim čimbenicima, odnosno održiva ulaganja, postaju važan dio redovnog financiranja, a prema nekim procjenama njihova vrijednost iznosi 40 bilijuna USD na globalnoj razini. EU je uspostavio temelje okvira za održivo financiranje. Dionici sad ističu preostale tržišne i regulatorne nedostatke koji bi mogli ometati razvoj tržišta održivog financiranja EU-a i integraciju tržišta. Izražena je znatna zabrinutost u vezi s funkcioniranjem tržišta okolišnih, socijalnih i upravljačkih rejtinga.

Ova je inicijativa dio strategije za financiranje tranzicije prema održivom gospodarstvu objavljene u srpnju 2021. Nadovezuje se na rad započeo 2018. Akcijskim planom o financiranju održivog rasta. To je jedna od mjera koje je predložila Europska komisija kako bi doprinijela ciljevima europskog zelenog plana poboljšanjem protoka i kvalitete informacija na kojima ulagatelji, poduzeća i drugi dionici temelje svoje odluke. Okolišni, socijalni i upravljački rejtingi imaju važnu i poticajnu ulogu u pravilnom funkcioniranju tržišta održivog financiranja EU-a jer pružaju važne izvore procjena kojima se ulagatelji i financijske institucije mogu koristiti pri izradi strategija ulaganja, upravljanju rizikom i provedbi internih analiza. Upotrebljavaju ih i poduzeća koja nastoje bolje razumjeti rizike i prilike koji proizlaze iz održivosti povezane s njihovim aktivnostima ili aktivnostima njihovih partnera te za usporedbu sa sličnim poduzećima u vezi s tim pitanjima.

Ovom se inicijativom prije svega nastoje ukloniti nedostaci na tržištu koje ne funkcionira pravilno. Potrebe korisnika i poduzeća kojima se dodjeljuje rejting koje se odnose na okolišne, socijalne i upravljačke rejtinge nisu zadovoljene, a povjerenje u rejtinge je narušeno. Taj problem ima niz aspekata, prije svega nedostatak transparentnosti metodologija i ciljeva okolišnih, socijalnih i upravljačkih rejtinga te nedostatak jasnoće kad je riječ o poslovanju pružatelja tih rejtinga, osobito u pogledu načina na koji upravljaju potencijalnim sukobima interesa.

Okolišni, socijalni i upravljački rejtingi stoga ne služe svojoj svrsi i ne omogućuju u dovoljnoj mjeri da korisnici, ulagatelji i poduzeća kojima se dodjeljuje rejting donose utemeljene odluke o rizicima, učincima i prilikama povezanim s okolišnim, socijalnim i upravljačkim čimbenicima. Budući da su odluke ulagatelja i poduzeća ključne za prelazak na klimatski neutralno i održivije gospodarstvo, to u konačnici umanjuje potencijal tržišta da doprinese europskom zelenom planu i ostvarivanju UN-ovih ciljeva održivog razvoja. S druge strane, ključno je poticati povjerenje u rad pružatelja okolišnih, socijalnih i upravljačkih rejtinga tako što će se osigurati da tržište pravilno funkcionira i da pružatelji tih rejtinga sprečavaju i upravljaju sukobima interesa. Pouzdani i visokokvalitetni okolišni, socijalni i upravljački rejtingi također će doprinijeti integritetu financijskih tržišta i zaštiti ulagatelja. Funkcioniranje unutarnjeg tržišta poboljšalo bi se zahvaljujući većoj jasnoći u vezi s djelovanjem subjekata koji su sve važniji za usmjeravanje financiranja.

U tu svrhu postoje dva specifična cilja: i. veća jasnoća kad je riječ o ciljevima okolišnih, socijalnih i upravljačkih rejtinga, njihovih značajki i metodologija te izvora podataka koji se upotrebljavaju za njihovo određivanje te ii. veća jasnoća kad je riječ o poslovanju pružatelja

okolišnih, socijalnih i upravljačkih rejtinga te sprečavanju i ublažavanju rizika koji proizlaze iz sukoba interesa unutar pružatelja tih rejtinga.

Budući da održivo ulaganje i okolišni, socijalni i upravljački rejtingi privlače sve veću pozornost u jurisdikcijama širom svijeta, suradnja EU-a i njegovih partnera na temelju dosljednog i sveobuhvatnog europskog pristupa postaje sve važnija. Slično tome, veća se pozornost posvećuje ulozi okolišnih, socijalnih i upravljačkih rejtinga i poslovanju pružatelja tih rejtinga. Međunarodna organizacija nadzornih tijela za vrijednosne papire (IOSCO) donijela je 2022. niz preporuka za pružatelje i regulatore okolišnih, socijalnih i upravljačkih rejtinga. Nekoliko jurisdikcija započelo je donošenjem kodeksa ponašanja za pružatelje okolišnih, socijalnih i upravljačkih rejtinga.

Moguća rješenja

Analiziran je niz zakonodavnih i nezakonodavnih opcija politika za subjekte (pružatelji okolišnih, socijalnih i upravljačkih rejtinga) i za proizvode (okolišni, socijalni i upravljački rejtingi). Kad je riječ o regulatornom tretmanu pružatelja okolišnih, socijalnih i upravljačkih rejtinga, razmatrale su se sljedeće tri opcije: kodeks ponašanja za sektor (opcija 1.), registracija i blagi nadzor (opcija 2.) te izdavanje odobrenja za rad, organizacijski zahtjevi koji se temelje na načelima, zahtjevi za transparentnost i nadzor koji se temelji na riziku (opcija 3.). Kad je riječ o opsegu zahtjeva za transparentnost okolišnih, socijalnih i upravljačkih rejtinga i njihovih metodologija i ciljeva, razmatrale su se sljedeće dvije opcije: minimalni zahtjevi za javno objavljivanje (opcija 1.) te minimalni zahtjevi za javno objavljivanje i opsežniji zahtjevi za objavljivanje klijentima pružatelja okolišnih, socijalnih i upravljačkih rejtinga i poduzećima kojima se dodjeljuje rejting (opcija 2.). U analizi se pažljivo razmatraju i troškovna učinkovitost i usklađenost tih opcija.

Kad je riječ o području primjene, definicija okolišnih, socijalnih i upravljačkih rejtinga za potrebe ove inicijative temeljila bi se na općeprihvaćenoj IOSCO-ovoj definiciji okolišnih, socijalnih i upravljačkih rejtinga. Definicija okolišnih, socijalnih i upravljačkih rejtinga potrebna je radi utvrđivanja područja primjene zakonodavnog akta i primjene njegovih zahtjeva. Ova bi inicijativa bila usmjerena na subjekte koji pružaju okolišne, socijalne i upravljačke rejtinge ili ocjene javnosti ili pretplatnicima te ne bi obuhvaćala ni financijske institucije ni druge sudionike na tržištu koji izrađuju okolišne, socijalne i upravljačke rejtinge za vlastite potrebe.

Učinci najpoželjnijih opcija

Na temelju usporedbe djelotvornosti, učinkovitosti i usklađenosti analiziranih opcija najpoželjnija opcija bila bi kombinacija opcije 3., koja se odnosi na pružatelje okolišnih, socijalnih i upravljačkih rejtinga (pravila o izdavanju odobrenja za rad, organizacijskim zahtjevima i nadzoru), i opcije 2., koja se odnosi na okolišne, socijalne i upravljačke rejtinge (minimalno objavljivanje informacija o transparentnosti u pogledu metodologija i ciljeva rejtinga široj javnosti i opsežnije objavljivanje korisnicima pružatelja okolišnih, socijalnih i upravljačkih rejtinga i poduzećima kojima se dodjeljuje rejting). Prednost se daje kombinaciji opcija kojom se na najdjelotvorniji i najučinkovitiji način ispunjavaju ciljevi inicijative.

Iako najpoželjnija opcija može podrazumijevati veće početne troškove, dugoročno se očekuje da će koristi premašiti troškove. Očekuje se da će najpoželjnija opcija donijeti znatne gospodarske koristi. Ova bi inicijativa trebala pozitivno utjecati na funkcioniranje financijskih tržišta i na uvjete za ulaganja na temelju okolišnih, socijalnih i upravljačkih kriterija. Njome bi se ulagateljima i subjektima kojima se dodjeljuje rejting trebalo omogućiti razumijevanje okolišnih, socijalnih i upravljačkih rejtinga na tržištu, donošenje utemeljenih odluka o njima te smanjenje troškova prikupljanja informacija i potrebe za angažiranjem dodatnih pružatelja usluga, čime bi se smanjili troškovi poslovanja i dubinske analize. Ta bi opcija ujedno bila nediskriminirajuća i jednako bi se primjenjivala na domaće sudionike na tržištu i na sudionike iz trećih zemalja. Ovom će se inicijativom vjerojatno povećati troškovi poslovanja u kratkoročnom razdoblju, no veće povjerenje u okolišne, socijalne i upravljačke rejtinge moglo bi potaknuti rast tržišta i u konačnici povećati profitabilnost. Za male pružatelje rejtinga predviđeno je prijelazno razdoblje kako bi se ublažili administrativno opterećenje i moguća zabrinutost zbog gubitka pristupa tržištu te kako bi im se omogućilo više vremena za prilagodbu.

Očekuje se i da će inicijativa imati pozitivne, iako marginalne, neizravne socijalne i okolišne učinke.